

Kjak



Kári P. Højgaard
løgtingsmaður

Latið okkum brúka tíðina betur

Fríggjadagin var onnur viðgerð av løgtingsmáli nr. 44, og orðaskifti gjørdist drúgt, vardi heilar 4 tímar. Aftur og aftur tóku tingfólk orðið til røður og viðmerk-ingar. Stór orð vóru søgd um framtíðina og hørð orð vóru søgd um nútíðina. Fyri tann fremmanda eygleiðar-an kundi sjálvsagt ikki vera nakar ivi um, at talan var um eitt tungt og týðandi álvars-mál, sum var á skránni!

Mundi tað vera øðrkyml-andi støðan í føroyska figgjarkervinum, sum var til viðgerðar ?

Var tað figgjarliga krepp-

an, sum partar av føroy-ska vinnulívinum eru í og sum kann føra til stórt arbeiðsloysi ?

Var tað hættisliga støðan hjá fiskivinnuni, har samlaði flotin, ið fiskar botnfisk undir Føroyum hevur reyð roknskapartøl og alt ov stóra skuld ?

Mundu tingfólk kjakast um undirskotið á figgjar-lógini uppá ¾ milliard ?

Ella var tað hóttandi verkfallið frá 7000 fól-kum á almenna arbeiðsmarknaði-num, sum orðaskiftið snúði seg um?

Sjálvsagt mátti málið,

ið var til viðgerðar, vera av alstórum samfelagsligum týdningi. Løgtingsins figgjar-nevnd mannað við 7 fól-kum úr 5 flokkum hevði viðgjørt málið á trimum nevndar-fundum og niðurstøðan varð 5 ymisk minnilutaálit, ið fyltu 4 síður. Her mátti greitt vera talan um álvarsligt vandamál, sum løgtingsnevndarlimirnir, hvør í sínum lagi, høvdu valt at brúka nógva tíð og orku uppá, og sum tingið nú tók sær góða tíð til at viðgera.

Men tá tann fremmandi eygleiðarin setti seg at lurta nærri eftir orðaskiftinum, øðrkymlaðist hann. Orða-

skiftið í hesi lagnustund snúði seg um næstan einki. Drúgva orðaskiftið snúði seg um 0,065% av ríkisstuðlinum úr Danmark. Hetta svarar til 0,0008% av útreiðslunum á løgtingsfiggjarlógini ella 0,000032% av okkara brutto-tjóðarúrtøku. Hetta 4 tímar drúgva orðaskifti snúði seg um, hvørt danska ríkis-veitingin skuldi lækkast við knapt 0,07% ella ikki.

Sambært útrokningunum sum samgonguflokkarnir hava bundið seg til í sam-gonguskjalinum, skuldi blokkniðurskurður gerast fyri 400 túsund; men í skriv-

um millum landstýri og donsku stjórnina dagfest 30. august og 14. september er avtalað, at blokkurin verður tann sami.

Annað av umboðum Sambandsflokksins í figgjar-nevndini váttaði á tingsins røðarapalli tað, sum hevur ljóðað millum tingfólk, at hann hevði fingið eitt bræv. Í brævinum skal tingmaðurin hava fingið skrivliga munn-kurv frá leiðsluni, tí hann ætlaði at fremja fráboðaðu ætlan floksins í verki og mæla tinginum til at pristalsjavna blokkin, (fyri at orð og gerðir skuldu fylgjast)?

At andstøðan skal kenna høvuðsábyrgd av, at sam-gongan ikki heldur sítt egna samgonguskjal, vil eg ikki verða partur av. Viðgerðin var ein glantrileikur, tí talan var um “symbolik heldur enn politikk”, tí valdi eg at ríma av fundi, eftir at hava sitið og lurtað í 3 tímar.

Tað stutta av tí langa er, at hetta drúgva orðaskifti, sum snúði seg um næstan einki, flutti púrt einki.

Spurningurin er, sum Heiðamaðurin speiskliga tók til á sinni: “Hvussu leingi kann ringt versna”.



Dávid Isfeld
Hósvík

Miðaldar búseting kostar ov nógv (1. partur av tveimum)

Føroyingar búleikast soleiðis, sum skilagott var í miðøld, har jørð og atkoma til havið hevði alt at týða. Hetta hevur havt við sær, at vit spjaddust, og framvegis búgva spjødd, um allar Føroyar. Hetta var rætt tá í tíðini. Men í dag er øðrvísi. Vit eru ikki nøgd við at búgva avbyrgd á útoyggjum. Vit vilja hava gott ferðasamband, helst koyrisamband, til mið-staðarøkini. Og skilligt tað.

Men hetta ynski um gott samferðslukerv er ikki ein rættur, men eitt ynski. Hesi ynski mugu vera skilagóð, og hava eitt ávíst “kostnaður og gagn” fyrilit, eins og eina meting um framtíðarútlit. Í 1985 búðu 66 fólk í Svínoy, í dag búgva bert 40 fólk har (Kelda: Hagstova Føroya). Hetta er ein minking upp á

40% av íbúgvunum – havi annars hoyrt, at minni enn 20 fólk búgva har alt árið. Hvør er framtíðin hjá hesi bygd?

3,5 mió. kr. pr. svíning

Nú vilja svíningar hava eina nýggja ferjulegu, tunnil o.s.fr. Kostnaðarmetingin er 140 mió. kr. Tað er 3,5 mió. kr. fyri hvønn svíning. Um landið skuldi figgjað eina verkætlan í Havn við somu nøgd pr íbúgva sum í Svínoy, altso 3,5 mió. kr. pr íbúgva, so skuldi verkætlanin í Havn kostað **70 milliardir kr.** Hetta sigur ikki so lítið um, hvørt tað er í lagi at nýta so nógvan pening upp á eina oyggj, har 40 fólk búgva, sum kann væntast at verða avtoftað um 30-50 ár. Halda fólk veruliga, at tað er í lagi

at nýta so nógvar pengar til so fá, meðan sparingar gera fólk arbeiðsleys og sjúklingar liggja úti á gongunum í Landssjúkrahúsinum. Henda ferjulega verður bert svíningum at gagni. Ein “cost-benefit” greining hevði jarðað hesa verkætlan.

Tað steðgar ikki her

Trupuleikin við verkætlanini í Svínoy er eisini tann, at so eru ørskapariløgurnar byrjaðar. So skulu vit hava nýggja ferjulegu á hvørjum hugsandi útoyggja tanga, eins og tunlar og undirsjóvar-tunlar. Henda óumhugsaða útbygging av samferðslu-kervinum í Føroyum má halda uppat. Tá pengar mangla í landskassanum og sostatt á figgjarlógini, byrja rópini um ov lítlan blokk-

stuðul. Tað er ikki har tað er galið. Tað er tað, sum er nevnt omanfyri. Næstan øll Strandferðsluskipini sigla við undirskoti. Miðaldar-búsetingarnar eru ov dýrar, tá atkoma og fráferð skal vera reglulig hvønn dag. Tað ber til at flyta, um búsetingin ikki lúkar ynski ella tørv; og tað vil eg, sum skattgjaldari, mæla hesum ónøgdu út-oyggjabúgvum til. Tað gera fólk aðrastaðni í heiminum. Eingin hevur sagt, at fólk á útoyggjunum ikki mugu flyta til tann stað, sum lúkar teirra ynski og tørv.



Levi Mørk
Limur í Javnaðarflokkinum

Einasta sambandið er Smyril

Eg haldi, at um verkfall verður má Smyril fáa loyvið til at sigla. Tí suðuroyingar eru í einari serstøðu og hava ikki sama møguleika at ferðast sum td. vit í miðstaðarøkinum.

Hóast hetta møguliga verkfalli rakar alt landið, verður tað ikki fear, tí verkfalli kemur at rakað meira hart fyri útjaðaran, serliga fyri Suðuroynna. Sama er galdandi fyri sandoyingar og nólsoyingar.

Annars takið eg fult undir við einum verkfalli og stuðli fakfelagsrøðsluni við teirra stremban fram ímóti hægri løn. Men fordeilingin fyri einum møguligum verkfalli kemur at raka ymist og óvjavnt um alt landið, har útjaðarin og serliga Suðuroyggin og Sandoyggjin, verða mest raktar.

Sum nú er er teirra figgjarstøða ikki serliga góð og hetta er eitt bakkast fyri tað sindri av vinnulívið sum er í hesum báðaum útjaðaroyggjum, um vinnulívið er fyri álopið, gongur tað eisini útyvir td. tey bleytu virðini - so einfalt er tað.